

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

*Любина К.А., студентка,
Вінницький навчально-науковий
інститут економіки ЗУНУ
Науковий керівник: д.е.н., професор Сисоєва І.М.*

Облік основних засобів – це систематичний процес фіксації, контролю та обліку майна, яке належить державі або державним установам. Основні засоби є складовою частиною активів державного сектору і є необхідними для здійснення його діяльності. Це можуть бути будівлі, споруди, транспортні засоби, обладнання, інструменти та інше обладнання, що використовується для виробничої, адміністративної або іншої діяльності.

Для бюджетних установ основними нормативно-правовими актами, які визначають порядок формування та відображення в бухгалтерському обліку, розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи [1;2], є:

- НП(С)БО 121 «Основні засоби»;
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів в державному секторі, затверджені наказом Мініну від 23.01.2015 р. № 11.

Основні аспекти обліку основних засобів в державному секторі:

1. Початковий етап обліку передбачає створення реєстру основних засобів, в якому фіксуються всі наявні активи державного сектору з детальним описом та унікальними ідентифікаційними номерами.
2. Кожен основний засіб оцінюється щодо його початкової вартості, включаючи витрати на придбання, транспортування та монтаж. Крім того, визначається методика нарахування амортизації.
3. Проводиться облік та нарахування амортизації з метою врахування зносу основних засобів та підтримки їхньої вартості. Цей процес дозволяє забезпечити адекватне відображення стану активів у фінансовій звітності [3].
4. Для забезпечення продуктивності та тривалого функціонування основних засобів важливо вчасно проводити їх обслуговування та ремонт. Цей

аспект включає в себе контроль за технічним станом активів та вжиття відповідних заходів з їхнього збереження та підтримки.

5. При досягненні кінцевого строку використання або внаслідок технічної застарілості основний засіб списується та відображається у фінансовій звітності. Цей процес дозволяє уникнути несправедливого завищення вартості активів та забезпечити їхнє відображення відповідно до їх реальної вартості.

У сучасному державному секторі економіки облік основних засобів відбувається за допомогою різноманітних технологій, що спрощують процес та забезпечують більшу точність та ефективність. Деякі з сучасних технологій включають:

1. Використання спеціалізованих програмних засобів для ведення обліку основних засобів дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, таких як внесення даних та генерація звітів.

2. Використання штрих-кодів або RFID-міток дозволяє ідентифікувати та відстежувати основні засоби швидко та ефективно. Це допомагає уникнути помилок та забезпечує точність обліку.

3. Зберігання даних про основні засоби у хмарних сервісах дозволяє забезпечити їх доступність та захищеність, а також спрощує спільний доступ до інформації для різних відділень та підрозділів.

4. Використання аналітичних програмних засобів дозволяє проводити комплексний аналіз даних про основні засоби, виявляти тенденції та оптимізувати стратегії управління ними.

Всі витрати на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, довгострокових біологічних активів обліковують на рахунку 13 «Капітальні інвестиції». За дебетом рахунку 13 «Капітальні інвестиції» відображають збільшення витрат на придбання або створення необоротних активів, зокрема:

- суми, сплачені за придбання, виконання будівельно-монтажних робіт;
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, суми ввізного мита, суми непрямих податків (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору), витрати зі страхування ризиків доставки;

- витрати на транспортування, установку, монтаж налагодження тощо;
- витрати на поліпшення об'єкта основних засобів (реконструкцію (реставрацію), модернізацію, добудову, дообладнання).

За кредитом рахунку відображають зменшення витрат на придбання або створення необоротних активів (введення в експлуатацію придбаних або створених необоротних активів тощо). Кожному об'єкту основного засобу (крім білизни, постільних речей, одягу, взуття, бібліотечних фондів, малоцінних необоротних матеріальних активів, матеріалів довготривалого використання) присвоюють інвентарний номер [3].

Для білизни, постільних речей, одягу, взуття, бібліотечних фондів та малоцінних необоротних матеріальних активів встановлюються номенклатурні номери. При цьому предметам одного найменування, якості матеріалу та ціни встановлюється один номенклатурний номер. Необоротним матеріальним активам спеціального призначення суб'єкт державного сектору може присвоювати інвентарні або номенклатурні номери. Перші три знаки інвентарного (номенклатурного) номера означають номер субрахунку, четвертий – підгрупу, всі інші знаки – порядковий номер предмета у підгрупі. Для тих груп основних засобів, для яких не виділені підгрупи, четвертий знак може позначатися нулем.

Для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності (відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації, призначено рахунок 14 «Знос (амортизація) необоротних активів», який має такі субрахунки залежно від виду необоротних активів: 1411 «Знос основних засобів»; 1412 «Знос інших необоротних матеріальних активів»; 1413 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»; 1414 «Знос інвестиційної нерухомості»; 1415 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів»; За кредитом субрахунків відображають нарахування амортизації, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при дооцінці необоротних активів та визнання втрат

від зменшення корисності необоротних активів. За дебетом субрахунків відображають зменшення суми зносу (накопиченої амортизації) в результаті списання необоротних активів, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при уцінці необоротних активів, відображення вигод від відновлення корисності необоротних активів.

Підсумовуючи вищевикладене, можна сказати, що для вдосконалення обліку основних засобів в державному секторі необхідно, в першу чергу, вдосконалити нормативно-правове забезпечення з даного питання, але не за рахунок західних аналогів, а в першу чергу, використовуючи набутий досвід і специфіку економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.kmu.gov.ua/document/81040/A.pdf>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 [Електронний ресурс].
3. Сисоєва І.М., Пославська Л.І., Балазюк О.Ю. Облік в державному секторі економіки: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 418 с.